

Az ismeretkör: Alkalmazott társadalom-tudomány

Kredittartománya: 8 kredit

Tantárgyai:

- 1) Nevelés- és művelődéstörténet 1.
- 2) Nevelés- és művelődéstörténet 2.
- 3) Kisebbségtudományi alapismeretek és romológia
- 4) Bevezetés a gyermekvédelembe

Tantárgy neve: Nevelés- és művelődéstörténet 2.
Neptunkód: OVOANB2024, OVOALB2024

Kreditértéke: 2

A tantárgy **besorolása:** kötelező.

A tantárgy **elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”:** 100% elmélet.

A tanóra típusa: **előadás és óraszám:** 2 ea/hét az adott félévben 30 óra.

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további módok, jellemzők:** -

A számonkérés módja: kollokvium.

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további módok:** -

A tantárgy **tantervi helye:** 4. félév.

Előtanulmányi feltételek: Nevelés- és művelődéstörténet 1.

Tantárgyleírás:

A tárgy célja, hogy a Nevelés- és művelődéstörténet 1. tárgyra épülve részletezze a nevelést a nevelést mint az emberiség történetének valamennyi korszakában jelenlévő és meghatározó tevékenységet, a diakronikus vizsgálati módszer segítségével, az egyetemes és magyar neveléstörténet néhány forrásával alátámasztva. A neveléstörténet tanulmányozásának további célja a pedagógiai gondolkodás és a nevelésügy múltjának, mint történeti folyamatnak a megismerése. Ezeket túl a neveléstörténet feladata a jelentősebb pedagógiai gondolkodóknak és rendszereiknek bemutatása, azoknak térben és időben való elhelyezése, a múlt és jelen oktatási és nevelési rendszerei közötti párhuzamok, kapcsolatok és törések feltárása, valamint a neveléstörténeti források, dokumentumok és szemelvényanyagok forráskritikai, filológiai feldolgozása.

A kurzus során érintjük azokat a praxisban megjelenő digitális készségeket is, amelyek elengedhetetlenek a munkavégzés során. Áttekintjük az adattárolás rendszerét, s néhány konkrét példán keresztül megismerkedünk az adminisztrációs rendszerek használatával. Érintett témakörök még: Az iskola által kezelt személyes adatok köre, adattovábbítás, tárolási idő, iskolai szolgáltatás teljesítésén alapuló adatszolgáltatás, adatkezelés, hozzájáruláson alapuló adatszolgáltatás, adatkezelés, az adatkezeléssel kapcsolatban a szülőt megillető jogok. A kurzus során érintjük a fentiekben túl a médiaértés, és a kritikus, szelektív médiafogyasztás kérdéseit. A kreatív, ugyanakkor felelősségteljes használat kapcsán célunk, hogy hallgatóink képessé váljanak a valós tények és a fikció megkülönböztetésére, felismerjék a valóságábrázolás különböző szintjeit.

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

Kötelező szakirodalom:

- 1) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény.* Osiris Kiadó, Budapest, 2006. ISBN 963 389 517 0
- 2) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe.* Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 963 379 997 X
- 3) Pukánszky Béla – Németh András: *Neveléstörténet.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

ISBN 963 19 0195

Ajánlott szakirodalom:

- 1) Fináczy Ernő: *Az újkori nevelés története*. Könyvértékesítő Vállalat, Budapest, 1986. ISBN 963 02 4378 4
- 2) Fináczy Ernő: *A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában I–II*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1899–1902. ISBN nélküli
- 3) Fináczy Ernő: *Neveléstudományok a XIX. században*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1934. ISBN nélküli
- 4) Németh András – Pukánszky Béla: *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 963 9567 18 3
- 5) Németh András: *Emberi idővilágok. Pedagógiai megközelítések*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2010. ISBN 978 963 6932 688

Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

a) tudása

- Rendelkezik az 3-7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Ismeri az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formák tartalmaival és ezek összefüggéseivel.
- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazható tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, sajátosságait.
- Alapvető ismeretei vannak a 3-7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést támogató eljárásokkal.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.
- Ismeri a 3-7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatásához, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő differenciált stratégiákat és módszereket, ezek kiválasztásának és alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit.
- Érti az összefüggést a 3-7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.
- Értelmezni tudja a gyermeki fejlődés és az óvodai nevelés szociokulturális beágyazottságát, annak hatását a pedagógiai folyamatra.
- Rendelkezik az óvodai nevelés feladatainak ellátásához szükséges alapvető család- és gyermekvédelmi ismeretekkel, és tájékozott a segítségnyújtás lehetőségeiről.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.
- Rendelkezik olyan tanácsadói ismeretekkel, melyek segítségével a szülőket támogatni tudja a gyermek otthoni nevelésében, szülői szerepük kiteljesítésében.
- Ismeri és szakszerűen alkalmazni képes a digitális kommunikáció, az információ kezelésének szabályait.
- Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés

pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.

- A 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3-7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit.
- Adaptív módon épít a 3-7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3-7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását.
- Az óvodai nevelés módszereit és napirendjét úgy alakítja, hogy azzal a 3-7 éves gyermek teljes körű egészségfejlesztését valósítja meg.
- A gyermekintézmény partnereivel (család, bölcsőde, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó, stb.) előítélet-mentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakít ki, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik.
- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban, azok vonatkozó részeit mindennapi munkája során felhasználja.
- Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusan kezelni az elektronikus információkat.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.
- Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

c) attitűdje

- Elkötelezett a 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Igénye van az óvodai nevelési folyamat több szempontú elemzésére-értékelésére, és az eredmények tükrében a jövőbeni tervek és tevékenységek átgondolására, módosítására.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.
- A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- Az elektronikus kommunikációban döntéseit minden szempontot mérlegelve, a jogi és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg.
- Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési

intézményben végzett tevékenységéért.

- Hatáskörében felelősséget vállal a 3-7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.
- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában felelősséggel működik közre.
- Óvodapedagógiai, szakmai tevékenységén túl felelősséget vállal saját intézménye küldetéséért és a hazai óvodaügy nemzetközileg is elismert értékeinek megőrzéséért.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő digitális ismereteit, készségeit, képességeit fejleszti, és új kompetenciákat sajátít el.
- Önállóan tervezi és alakítja a digitális műveltségét.

Tantárgy felelőse: Dr. Berzsenyi Emese főiskolai adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató:-